

Uchwała Nr XXIV/212/2020

RADY GMINY STARA DĄBROWA

z dnia 18 grudnia 2020 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2021.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), a także art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) Rada Gminy w Starej Dąbrowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Dąbrowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Bartnicki
Przewodniczący Rady Gminy
Krzysztof Bartnicki

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA ROK 2021
W GMINIE STARA DĄBROWA**

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Podstawowe pojęcia
- III. Diagnoza stanu problemów społecznych występujących w Gminie Stara Dąbrowa
- IV. Dotychczasowa realizacja programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii
- V. Postanowienia ogólne programu
- VI. Zadania problemowe i sposób ich realizacji
- VII. Zasady działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- VIII. Finansowanie i koordynacja programu

I. WSTĘP

Podstawę prawną przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok” stanowi:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 2277 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 852 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 ze zm.)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację.

Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych także rodzi szereg problemów zdrowotnych dla człowieka. Mogą to być zaburzenia funkcjonowania poszczególnych narządów lub całego organizmu, nagłe i ostre, jak również przewlekłe zaburzenia psychiczne, a nawet śmiertelne zatrucia w wyniku przedawkowania. W rezultacie prowadzi to do obniżenia długości i jakości życia osoby uzależnionej, a także w wielkim stopniu wpływa na funkcjonowanie całej rodziny, zarówno w sferze emocjonalnej, jak i ekonomicznej. Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i związanym z narkotykami oraz ich rozwiązywanie powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji samorządowej.

Art. 4 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, nakładają na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych.

Do działań tych należą między innymi:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i / lub innych substancji psychoaktywnych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i / lub narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów,

a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i / lub narkomanii.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży, określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26 października 1982 r. oraz postępowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Stara Dąbrowa (dalej zwane Programem).

Realizacja Programu będzie finansowana z wpływów uzyskanych za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Gmina realizując zadania własne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, może powierzyć realizację wybranych zadań podmiotom zewnętrznym w trybie i na zasadach określonych w ustawie o zdrowiu publicznym.

II. PODSTAWOWE POJĘCIA

1. Alkohol - to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0,5% alkoholu etylowego.

2. Narkotyk - substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka – to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

3. Substancja psychoaktywna - substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania.

Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,
- przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań,
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- przewlekle przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,
- mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne). Za „narkotyk

miękki" uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
- kanabinoły i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
- kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

4. Uzależnienie - jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

5. Alkoholizm - polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Objawia się tym, że osoba uzależniona pije mimo nieprzyjemnych konsekwencji, jakie pojawiają się wraz z rozwojem uzależnienia. Jest to choroba, którą można i należy leczyć. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Do podstawowych objawów uzależnienia od alkoholu, należą przede wszystkim: utrata kontroli nad piciem, robienie i mówienie rzeczy, których się żałuje, występowanie zespołów abstynencyjnych, koncentracja życia wokół alkoholu, zmiana tolerancji na alkohol, zaburzenia pamięci i świadomości, nawroty picia.

6. Profilaktyka - to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Profilaktykę uzależnień określa się również jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych.

Poziomy profilaktyki:

- profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych znacznym stopniu – np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
- profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;
- profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.

7. Współuzależnienie – utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współuzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

III. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE STARA DĄBROWA

1. Opis gminy:

Gmina Stara Dąbrowa to gmina wiejska położona w województwie zachodniopomorskim, w powiecie stargardzkim. Siedzibą gminy jest wieś Stara Dąbrowa. W skład gminy, której powierzchnia wynosi 112,59 km² wchodzi 11 sołectw: Stara Dąbrowa, Nowa Dąbrowa, Kicko, Łęczycza, Łęczyna, Parlino, Tolcz, Chlebówko, Białyń, Chlebowo, Krzywnica.

2. Najważniejsze dane demograficzne:

Gmina Stara Dąbrowa ma 3 720 mieszkańców, z czego 48,8% stanowią kobiety, a 51,2% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 3,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,3 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Stara Dąbrowa zawarli w 2019 roku 25 małżeństw, co odpowiada 6,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,4% mieszkańców gminy Stara Dąbrowa jest stanu wolnego, 55,4% żyje w małżeństwie, 5,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,4% to wdowy/wdowcy. Gmina Stara Dąbrowa ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -4. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,08 na 1000 mieszkańców gminy Stara Dąbrowa. W 2019 roku urodziło się 33 dzieci, w tym 45,5% dziewczynek i 54,5% chłopców. W 2019 roku zarejestrowano 64 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 56 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Stara Dąbrowa 8. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2. 63,2% mieszkańców gminy Stara Dąbrowa jest w wieku produkcyjnym, 20,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

3. Bezrobocie w Gminie Stara Dąbrowa:

W gminie Stara Dąbrowa na 1000 mieszkańców pracuje 87 osób. 35,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 64,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Stara Dąbrowa wynosiło w 2019 roku 13,2% (17,7% wśród kobiet i 9,6% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Stara Dąbrowa wynosiło 4 104,49 PLN, co odpowiada 84,90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Stara Dąbrowa 208 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 38 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -170. 15,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Stara Dąbrowa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 35,4% w przemyśle i budownictwie, a 19,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela: Liczba osób bezrobotnych rok 2019

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 827	1 106	1 721
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	409	159	250
Długotrwale bezrobotni	1 382	447	935

4. Problemy w obszarze pomocy społecznej.

Pomoc i wsparcie w gminie Stara Dąbrowa z pomocy społecznej w 2019 roku uzyskało 431 osób, co stanowiło 11,7 % wszystkich mieszkańców gminy.

W roku 2019, w stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 36 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 5 rodzin.

W gminie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2019 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, ochrona macierzyństwa bezradność, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.

W roku 2019 udzielono pomocy 12 rodzinom z występującym problemem alkoholowym.

Tabela: liczba osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Gmina Stara Dąbrowa	327	293	266

Powody udzielania pomocy w 2019r.:

UBÓSTWO 134

BEZROBOCIE 85

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA 82

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ 63

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA 44

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIETNOŚĆ 22

ALKOHOLIZM 12
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA
GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM 8
BEZDOMNOŚĆ 7
SIEROCTWO 6
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU
KARNEGO 6
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI 1
PRZEMOC W RODZINIE 1

W szerokim wachlarzu zadań realizowanych przez pomoc społeczną ma swoje miejsce również udzielanie pomocy osobom uzależnionym, co reguluje Ustawa o pomocy społecznej w art.3 pkt.9: "Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: [...] alkoholizmu lub narkomanii [...]". Po to, aby jasno określić związane z tym zadania, trzeba rozpoznać potrzeby społeczne, które są w niewystarczającym stopniu zaspokajane przez inne instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Z kolei informacje o tych potrzebach docierają w wyniku zgłoszenia się klienta do pracownika socjalnego. Osoba z problemem alkoholowym w pomocy społecznej wymaga równoczesnego podejmowania wobec niej wielu działań zmierzających do rozwiązania jej problemów, m.in.:

- zdrowotnych,
- bezrobocia,
- bezdomności,
- ubóstwa,
- deficytów umiejętności życiowych,
- uzależnienia lub współuzależnienia.

Napoje alkoholowe zawierają etanol, który jest substancją psychoaktywną. Etanol oddziałuje na centralny układ nerwowy i bezpośrednio wpływa na funkcje mózgu. Efektem tego są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania.

UWAGA!

Człowiek zagrożony uzależnieniem zaczyna inicjować i organizować okazje do wypicia. Na uwagi bliskich i znajomych o przesadzaniu z alkoholem reaguje agresją i złością. Zaczyna pić w samotności, aby nie narażać się na negatywną reakcję środowiska.

"**Problemy alkoholowe**", to pojęcie, które swym zakresem obejmuje szereg negatywnych zjawisk społecznych wynikających w znacznej mierze z nadmiernego i ryzykownego spożywania alkoholu. Nadmierne spożywanie alkoholu ma swój konkretny, negatywny wymiar społeczny; wywołuje ono skutki, które w literaturze fachowej określa się jako problemy alkoholowe.

Najważniejsze, polskie problemy alkoholowe wymieniane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) to:

1. szkody występujące u osób pijących,
2. szkody występujące u członków rodzin alkoholowych,
3. alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy,

4. naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe,
5. naruszenie prawa związane z obrotem alkoholem

Szkody wynikające ze spożywania alkoholu spowodowane są dwoma zasadniczymi czynnikami:

* nadmierną konsumpcją alkoholu,

* spożywaniem alkoholu w okolicznościach rodzących ryzyko. "Szkód" nie można sprowadzać tylko do negatywnych skutków "alkoholizmu", ale należy rozumieć je jako szersze zjawisko społeczne. Jak wynika z licznych badań zagranicznych i krajowych istnieje silna współzależność między konsumpcją alkoholu przeliczaną na jednego mieszkańca kraju a rozpowszechnieniem problemów alkoholowych (zdrowotnych, społecznych, ekonomicznych).

Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą ilość szkód i zagrożeń. Występują one we wszystkich społeczeństwach. Wielkość tych szkód jest związana z rozmiarami i stylem konsumpcji napojów alkoholowych, ale zależy również od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych.

Problemy dotyczące używania środków psychoaktywnych, w tym ryzykowne bądź szkodliwe spożywanie napojów alkoholowych oraz będące ich konsekwencją problemy uzależnień składają się na jeden z kluczowych problemów społecznych. Są one często przyczyną rozwoju wielu poważnych chorób oraz innych problemów społecznych, takich jak dysfunkcja i rozpad rodziny, niedobory wychowawcze i rozwojowe dzieci, przemoc w rodzinie, czy inne zachowania karalne, w tym przestępstwa i wykroczenia drogowe, a także będące konsekwencją spożywania napojów alkoholowych podczas ciąży – zespół płodowy (FAS) i alkoholowe uszkodzenia płodu (FAE). Dostęp osób nieletnich do napojów alkoholowych, przyzwolenie społeczne na traktowanie w kategoriach żartu stanu nietrzeźwości oraz problemów będących następstwem nadużywania napojów alkoholowych szczególnie zobowiązuje wszystkie podmioty mające wpływ na kształtowanie zachowań społecznych do podejmowania rzetelnych działań w tym obszarze.

Nadużywanie alkoholu powoduje straty także w obszarze emocjonalnym, moralnym i ekonomicznym, odnosząc się zarówno do osób nadużywających alkoholu jak i osób im najbliższych. Ponadto, problem alkoholowy może dotyczyć wszystkich grup społecznych, wiekowych oraz zawodowych.

IV. DOTYCHCZASOWA REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa, będąca organem pomocniczym gminy w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Komisja zbiera się, rozpatrując na posiedzeniach różnorodne sprawy mieszczące się w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach realizacji zadań członkowie Komisji podejmują rozmowy z osobami mającymi lub mogącymi mieć problem związany z nadużywaniem alkoholu oraz zajmują się otrzymanymi wnioskami o leczenie odwykowe.

W 2019 roku do Komisji wpłynęło 10 wniosków o leczenie odwykowe, z czego 1 sprawę skierowano do sądu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza także kontrole punktów sprzedaży alkoholu dotyczące przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2019r. nie przeprowadzono żadnej kontroli w tym zakresie.

W toku posiedzeń Komisja wydaje postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

2. Działalność w zakresie profilaktyki, zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2020 roku w ramach realizacji Programu podpisano umowę z psychologiem – specjalistą ds. uzależnień, który systematycznie i sukcesywnie odbywał spotkania z osobami z problemem alkoholowym lub członkami rodzin.

Prowadzono działalności informacyjną oraz edukacyjną dla dzieci i młodzieży w ramach we współpracy ze szkołami z terenu Gminy Stara Dąbrowa.

Wśród działań profilaktycznych podejmowanych na przełomie ostatnich lat w gminie Stara Dąbrowa, należy wymienić również dofinansowanie wydarzeń lokalnych, organizacja i finansowanie wydarzeń kulturalnych z elementami profilaktycznymi oraz programów rekomendowanych przez PARPA. Szczególnie cenne są programy profilaktyczne realizowane na rzecz dzieci i młodzieży gminnych szkół. Dzięki nim młodzi ludzie mają szansę wypracowania właściwych postaw wobec używek takich jak papierosy, alkohol, czy narkotyki. W gminie Stara Dąbrowa, uczniowie mają możliwość uczestniczenia w spektaklach teatralnych oraz zajęciach warsztatowych na temat uzależnień.

V. POSTANOWIENIA OGÓLNE PROGRAMU

1. Realizator programu:

Urząd Gminy w Starej Dąbrowie.

2. Współrealizatorzy:

a) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)

c) Policja

d) Gminne placówki oświatowe

e) Gminne świetlice

f) Ośrodek Zdrowia

g) Organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

h) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Dąbrowa

i) Inne podmioty, których działalność związana jest z profilaktyką i pozostałymi zagadnieniami objętymi programem (Inne podmioty)

3. Czas realizacji programu: od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r.

4. Odbiorcy programu:

- a) Dzieci i młodzież, rodzice, nauczyciele, reprezentanci innych grup społecznych.
- b) Osoby mające czynny kontakt z alkoholem i / lub narkotykami oraz osoby współuzależnione.
- c) Osoby dotknięte przemocą.

5. Cele programu: Realizacja ustaw o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności zmniejszenie liczby osób uzależnionych i nadużywających alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz podniesienie progu inicjacji alkoholowej i / lub narkotykowej poprzez:

- a) Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
- b) Zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie tematyki uzależnień.
- c) Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
- d) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych na terenie gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących.
- e) Zmianę postaw i postępowanie społeczności lokalnej wobec problemów alkoholowych i narkomanii.

6. Zadania programu: Kontynuacja zadań Gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych:

- a) Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia.
- b) Organizacja programu oraz badania i analizy.
- c) Profilaktyka.
- d) Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa.

VI. ZADANIA PROBLEMOWE I SPOSÓB ICH REALIZACJI

1. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia:

a) Podnoszenie kwalifikacji oraz udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych osób, których praca wiąże się z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

- b) Dofinansowanie szkoleń dla wybranych nauczycieli lub pedagogów szkół podstawowych i gimnazjum z terenu gminy z zakresu rozpoznawania wśród dzieci i młodzieży stanu po spożyciu środków odurzających.
- c) Organizowanie szkoleń instruktażowych dla sprzedawców napojów alkoholowych.
- d) Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych/programów profilaktycznych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, używania narkotyków.

Organizacja programu oraz badania i analizy:

- a) Podejmowanie rozmów i motywowanie skierowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego oraz podjęcia terapii.
- b) Podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących osoby uzależnione od alkoholu do dobrowolnego leczenia.
- c) Podejmowanie wspólnych działań służb i instytucji stosujących procedury „Niebieskiej Karty” – Policji, Służby Zdrowia, Oświaty, Prokuratury, Zespołu Interdyscyplinarnego.
- d) Kierowanie osób uzależnionych na jednorazowe badania stwierdzające uzależnienie, a także wniosków do sądu o przymusowe leczenie w stosunku do osób, które odmówiły dobrowolnego leczenia na podstawie zgromadzonej dokumentacji.
- e) Obsługa administracyjna w celu zabezpieczenia pracy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.
- f) Udział członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w szkoleniach, seminariach i konferencjach.
- g) Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych, w szczególności z zakresu uzależnień na terenie gminy.
- h) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w tym:
 - i) Kontrola obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - j) Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim, jak również na kredyt lub pod zastaw.
 - k) Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Realizatorzy:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki lecznicze i terapeutyczne, Zespół Interdyscyplinarny, Inne podmioty.

Wskaźniki realizacji:

- Organizacja minimum 6 spotkań komisji
- Przeprowadzenie minimum 2 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych
- Przeszkolenie minimum 5 osób

3. Profilaktyka:

- a) Prowadzenie na terenie szkół podstawowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży angażując jednocześnie nauczycieli.
- b) Wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, artystycznym, sportowym itp. skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży.
- c) Organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych dla dorosłych mieszkańców Gminy.
- d) Wspieranie działań w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych,
- e) Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych w postaci świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, w których występują problemy związane z uzależnieniami,
- f) Poszerzenie i udoskonalenie oferty działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, skierowanych do dzieci i młodzieży przez: - prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych - prowadzenie zajęć edukacyjno-rozwojowych (warsztaty taneczne, muzyczne, teatralne itp.) - prowadzenie profilaktycznych działań integracyjnych/rówieśniczych - inne działania uzasadnione potrzebami/aktualną sytuacją.
- g) Wspomaganie organizacji społecznych, sportowych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową i narkomanii.
- h) Wspieranie finansowe i organizacyjne podmiotów zajmujących się problematyką profilaktyki alkoholowej i narkomanii.

Realizatorzy: Gminne placówki oświatowe i wychowawcze, Gminne świetlice opiekuńczo-wychowawcze, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

- Prowadzenie regularnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla maksymalnie 15 dzieci
- Organizacja pogadarek profilaktycznych dla co najmniej 100 rodziców

4. Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa:

- a) Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym oraz zapewnienie wsparcia ich rodzinom.

b) Zwiększenie dostępności do terapii uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz rehabilitacji dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem. c) Udzielenie specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej dzieciom krzywdzonym i ich niekrzywdzącym rodzicom.

d) Ułatwienie osobom uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych udziału w programach terapeutycznych.

e) Informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach terapeutycznych.

f) Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych przychodni leczenia uzależnień, punktów konsultacyjnych, placówek udzielających pomocy krzywdzonym dzieciom związku z nadużywaniem napojów alkoholowych lub innych substancji psychoaktywnych.

Realizatorzy: GOPS, policja, placówki lecznicze i terapeutyczne, inne podmioty

Wskaźniki realizacji:

- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doznających przemocy
- Zapewnienie dostępu do terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych w wyspecjalizowanej placówce

VII. ZASADY DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

1. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną w Gminie za działania w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jego zadań należy diagnozowanie, planowanie, realizacja oraz koordynacja wszelkich działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Przewodniczący współpracuje z lokalnymi realizatorami zadań w zakresie profilaktyki uzależnień, do których należą m.in. placówki oświatowe i wychowawcze.

2. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

a) Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z innymi uzależnieniami.

b) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

c) Opiniowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz sprawozdań z jego realizacji.

d) Podejmowanie czynności, zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

e) Kierowanie na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

f) Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

g) Opiniowanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży o zgodności

lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Radyminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na podstawie prowadzonych wizji lokalnych.

hi) Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach.

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 7% minimalnego wynagrodzenia za pracę przysługującemu pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust.1 przysługuje członkom Komisji:

a) za każde posiedzenie Komisji - wypłacane jest na podstawie listy wypłat sporządzonej w oparciu o listę obecności członków Komisji na posiedzeniu,

b) za każde przeprowadzenie, na wniosek Wójta Gminy Stara Dąbrowa, kontroli w punktach sprzedaży i podawania alkoholu - wypłacane jest na podstawie przedstawionego protokołu z kontroli.

3. Wynagrodzenie wypłacane będzie przelewem na wskazane konto osobiste.

4. Tryb i zasady pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

a) Członkowie Komisji zbierają się nie mniej niż raz na dwa miesiące. Posiedzenia poświęcone są na: przeprowadzanie rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin, kontrole sklepów w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub realizację zadań bieżących wynikających z pracy komisji.

b) Zadania Komisji członkowie mogą wykonywać w zespołach tematycznych co najmniej 2 - osobowych.

c) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem zadań komisji. Członkowie Komisji korzystają z delegacji na zasadach jak inni pracownicy Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie.

d) Zwrot kosztów podróży nastąpi na podstawie polecenia wyjazdu służbowego ze środków finansowych określonych w harmonogramie zadań, przelewem na konto członka Komisji.

VIII. FINANSOWANIE I KOORDYNACJA PROGRAMU

1. Środki finansowe przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które wnoszone są na rachunek Gminy przez właścicieli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

2. Na realizację programu planuje się kwotę 29 233,00 zł w tym na rzecz:

a) Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 28 233,00zł;

b) Przeciwdziałania Narkomanii w kwocie 1 000,00 zł.

3. Informacje o wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań określonych w programie zawiera Uchwała Budżetowa Gminy.

4. Wydatki na zadania zawarte w programie klasyfikuje się w budżecie gminy: dział 851 – Ochrona Zdrowia, rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii.

5. Wójt Gminy sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów.

6. Po zakończeniu roku objętego Programem, Koordynator we współpracy z realizatorami zadań przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu. Dokument ten po zaopiniowaniu przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii i zatwierdzeniu przez Wójta, przedkładać jest Radzie Gminy w terminie do 31 maja roku następującego po roku objętym sprawozdaniem.